

Mål och budget 2019-2021
Arbets- och företagsnämnden
2019

Innehållsförteckning

1	Ansvar och uppgifter	3
2	Kortfattad beskrivning av utgångsläge	4
3	Nämndens fokus och resultatindikatorer 2019-2021	5
3.1	Bästa utveckling för alla.....	5
3.2	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka.....	5
3.3	Stark och balanserad tillväxt	6
3.4	Maximalt värde för skattepengarna.....	6
4	Jämförelser med andra kommuner	8
5	Resursfördelning.....	11
5.1	Ramärendet.....	11
5.2	Nämndyttrande.....	11
6	Checkar och avgifter.....	16
7	Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2035	18
8	Övriga uppdrag.....	19
9	Motioner.....	24

I Ansvar och uppgifter

Nackaföretag ska ha god tillgång till kompetens och nackabor ska kunna ta del av arbetsmarknaden. Arbets- och företagsnämnden ansvarar för den kommunala vuxenutbildningen, ensamkommande barn och unga, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser. Nämnden har även det samlade ansvaret för flyktingmottagandet.

2 Kortfattad beskrivning av utgångsläge

Nämnden har stabilt goda resultat inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Resultaten inom svenska för invandrare har förbättrats, liksom utfallet av arbetsmarknadsverksamheten där 72 procent av deltagarna blir självförsörjande.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd ökar på grund av ett ökat antal inkomstsvaga hushåll, företrädesvis nyanlända nackabor. Genomsnittligt bistånd per hushåll är lägre än föregående år, bland annat på grund av att yteffektivare matchning till genomgångsbostad medfört att allt fler nyanlända har råd med hyran. De flesta har också kort tid mellan anvisning och etableringsperiodens start, vilket håller nere biståndsbehovet.

Det är dock fortsatt stora utmaningar förknippade med nyanlända och matchning till bostadsbeståndet, bland annat för att målgruppen ändras. Nyanlända som bosätter sig själva och anhöriga till anvisade nyanlända eller ensamkommande barn och unga söker ekonomiskt bistånd i form av tillfälligt boende om de inte finner egen bostad.

Antalet ensamkommande barn och unga minskar, vilket beror på färre anvisningar och fler avslut än tidigare.

3 Nämndens fokus och resultatindikatorer 2019-2021

3.1 Bästa utveckling för alla

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Fokusområde från:
Egen försörjning är en vinst för alla. Kommunen skapar förutsättningar till arbete, studier och eget företagande genom arbetsmarknads- och utbildningsinsatser.	Andel kursdeltagare inom SFI med minst godkänt betyg terminen efter kursstart.	42 %	60 %	65 %	70 %	KF
	Andel personer som blir självförsörjande inom etableringsperiodens två år.	79 %	80 %	80 %	85 %	KF
	Andel Nackabor som efter avslutad insats nått egen försörjning via arbete, studier eller eget företagande.	72 %	65 %	65 %	65 %	KF

Arbete för att nå målet

Resultaten inom svenska för invandrare har under flera år legat under nämndens målnivå på 42 procent, men efter åtgärder har resultaten förbättrats och 42 procent når godkänt betyg jämfört med 35 procent vid årsskiftet 17/18. Flera åtgärder har genomförts i syfte att stärka resultaten under våren, bland annat oanmälda inspektioner till samtliga sfiskolor samt fokusgrupper och workshops med anordnare och kunder. Under hösten initieras framtagning av jämförelsemått med andra kommuner samt förberedelser för pilotprojekt där kunder studerar sfi på heltid. Även andra modeller för inläring genom samverkansprojekt inom Vercitymiljön pågår.

Arbetsmarknadsinsatsen "språk- och arbetsintroduktion" som utförs i nära kontakt med framtida arbetsgivare är effektiv och prioriteras under hösten 2018 och framåt.

Fortsatt goda resultat inom vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser kräver dynamisk utveckling av verksamhet, kvalitet, insatser och utbud i nära dialog med anordnare, kunder och näringsliv.

3.2 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Fokusområde från:
Nyanlända Nackabors bostäder finns i alla kommunalar. Kommunen skapar möjligheter till språkutveckling, integration och arbete i samspel med andra aktörer.	Andel kommunalar med genomgångsbostäder för nyanlända.	8 %	100 %	100 %	100 %	KF
	Arbetslöshet bland utrikesfödda i Nacka i förhållande till arbetskraften.	9,4 %	8 %	7 %	6,5 %	KF

Arbete för att nå målet

Matchningen mellan nyanlända flyktingar och tillgängliga bostäder utförs i nära samarbete mellan etableringsenheten och enheten för fastighetsförvaltning (under kommunstyrelsen). Vid

matchningen, och vid utveckling av bostadsbeståndet, säkerställs att de nyanländas bostäder är spridda över hela kommunen för bästa möjlighet till integration.

För att minska andelen arbetslösa utrikesfödda krävs effektiva insatser under etableringsperioden. De nyanlända i Nacka är i genomsnitt mer framgångsrika med att nå egen försörjning än i övriga riket, men upp emot en tredjedel behöver stöd under längre tid än etableringsperiodens två år. För att höja effektiviteten i insatserna planeras bland annat ett flertal åtgärder inom sfi-utbildningen och fortsatt satsning på arbetsmarknadsinsatsen "språk- och arbetsintroduktion". Studier visar att språkinläring i kombination med arbete ger den snabbaste vägen till egen försörjning.

3.3 Stark och balanserad tillväxt

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Fokusområde från:
Nacka kommun växer. Kommunen skapar förutsättningar för arbetssökande att matcha arbetsgivarnas behov av kompetens.	Andel ungdomar mellan 16-18 år som hoppat av gymnasiet och efter insats från kommunen återgår till studier eller arbete.	87 %	90 %	90 %	90 %	KF
	Andel kursdeltagare inom grundläggande- och gymnasial vuxenutbildning med lägst godkänt betyg efter avslutad kurs	90 %	90 %	90 %	90 %	KF

Arbete för att nå målet

Ungdomar mellan 16 och 18 år som står utanför arbete eller studier tillhör nämndens prioriterade målgrupper. Av de ungdomar som hoppat av gymnasiet och får insats av kommunen återgår 87 procent till studier eller börjar arbeta. Under 2019 är målsättningen att 90 procent av ungdomarna återgår i studier eller arbete. Under våren har en extra satsning för ungdomar som snart ska fylla 20 år och saknar fullständiga gymnasiebetyg genomförts och antalet vägledningar mot studier har ökat jämfört med tidigare år.

Nackas vuxenutbildning har mycket stabila och goda resultat i jämförelse med många andra kommuner. Runt 90 procent når målnivån med lägst godkänt betyg. Förstärkt kvalitetsuppföljning och fortsatt verksamhets- och utbudsutveckling i nära dialog med kommunens jobb- och utbildningsexperter, näringsliv och elever syftar till att höja resultaten ytterligare.

3.4 Maximalt värde för skattepengarna

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Fokusområde från:
Individanpassade insatser mot arbete och utbildning skapar förutsättningar för egen hållbar försörjning.	Andel vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd (Egen mätning)	22 %	28 %	26 %	25 %	KF
	Andel unga vuxna mellan 18-24 år med ekonomiskt bistånd (Kolada)	2,6 %	2 %	2 %	2 %	KF

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021	Fokusområde från:
	Andel anvisade nyanlända i egen bostad efter etableringsperiodens slut.	50 %	100 %	100 %	100 %	KF

Arbete för att nå målet

För att minska andelen vuxna biståndsmottagare prioriterar verksamheten snabbaste vägen till egen försörjning genom effektiva arbetsmarknadsinsatser. Kvalitetsuppföljning och -utveckling av insatserna och tätare samarbete mellan socialsekreterare och karriärvägledare, samt med Arbetsförmedlingen, leder till ständiga förbättringar.

Behovet av ekonomiskt bistånd ska också minskas genom effektivisering och kvalitetssäkring av processerna, till exempel genom färdigställande av automatisering som medför högre och jämnare kvalitet i biståndsbesluten och samtidigt frigör resurser. De frigjorda resurserna kommer bland annat att användas för riktade insatser till de olika undergrupperna av biståndsmottagare. För vissa grupper behövs en mer kundnära utredning av förutsättningar och behov för att kunna avgöra om, och i så fall vilket, stöd som behövs. Den kundnära utredningen och det fortsatta stödet effektiviseras genom fördelning av kunder till specifika handläggare och ökad tid till fysiska möten för de kunder som så behöver.

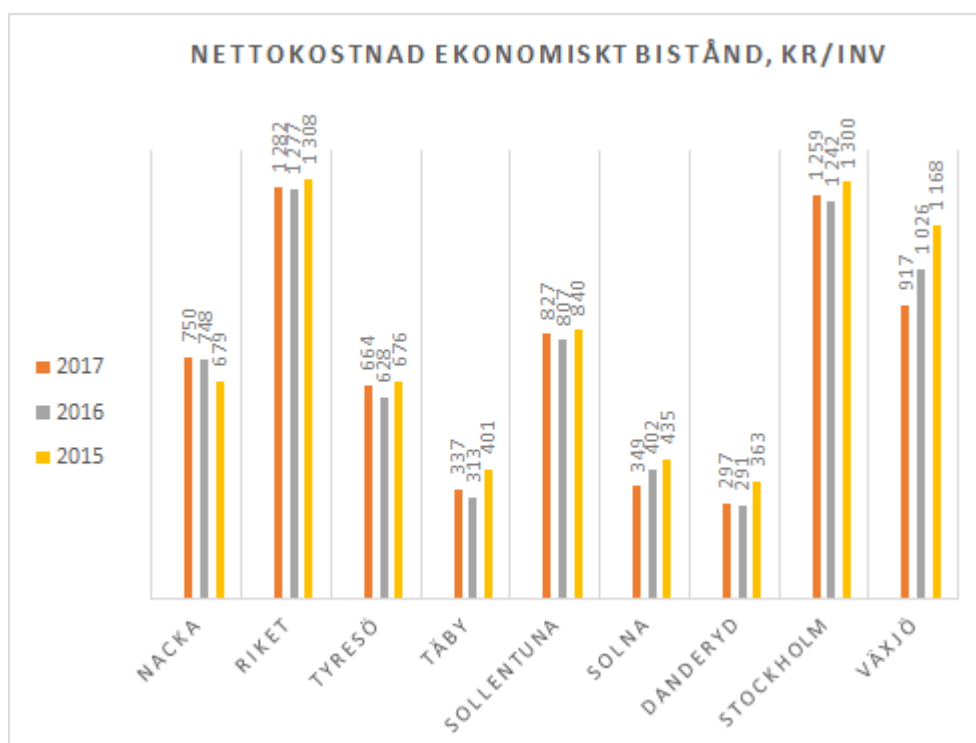
Genom bland annat samordningsförbundet VärNa genomförs och planeras också aktiviteter för att stärka individer med särskilda behov och långa perioder i försörjningsstöd i Nacka att få egen försörjning. Ett nytt projekt, Hälsa och etablering, som vänder sig till nyanlända med ohälsa eller funktionsvariationer startar upp under 2019.

Förebyggande arbete för att undvika att nackabor hamnar i ett biståndsberoende är också prioriterat. Goda resultat inom det kommunala aktivitetsansvaret och nära samarbete med andra verksamheter inom kommunen såsom skolan, överförmyndaren och omsorgen för att tidigt identifiera personer med behov av vägledning eller förmyndare, är exempel på pågående proaktiva insatser. Verksamheten deltar också i kommunens förebyggande arbete mot missbruk av tobak, alkohol och droger hos ungdomar.

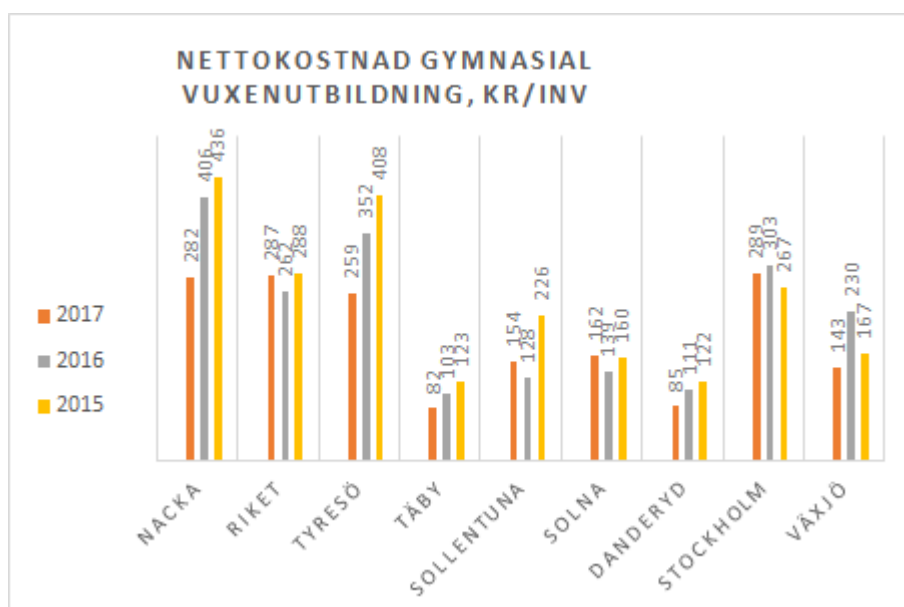
Nya kriterier för bostäder för nyanlända har fastslagits av arbets- och företagsnämnden och en översyn av vilka boendelösningar som införskaffas har genomförts i samverkan med enheten för fastighetsförvaltning. Till följd av detta kan matchningen mellan nyanländ och bostad genomföras mer effektivt än tidigare. Målet är att antalet kvadratmeter per person inte ska överskrida hyresgästens betalningsförmåga under etableringsperioden och de boende ska också ges incitament till egen försörjning och fortsatt boendekarriär. Arbetet har varit framgångsrikt under 2018 och kommer att fortgå framöver.

Arbete med att stödja det ökande antalet nyanlända i övergången från kommunens genomgångsbostäder till egen bostad intensifieras och utvecklas under fortsättningen av 2018 och 2019. Genom tidig och tydlig information och hjälp till självhjälp ökar de nyanländas möjligheter att hitta egna boendelösningar. Stödet innefattar både tydlig och tidig information kring bostadssökande och löpande bosökarstöd i olika former. En del av arbetet utförs i samarbete med civilsamhällesorganisationer. Målsättningen att samtliga ska hitta egen bostad inom de två åren i genomgångsbostad är mycket högt satt och i praktiken en väldigt stor utmaning att uppnå med tanke på den rådande bostadsmarknaden i Stockholmsregionen.

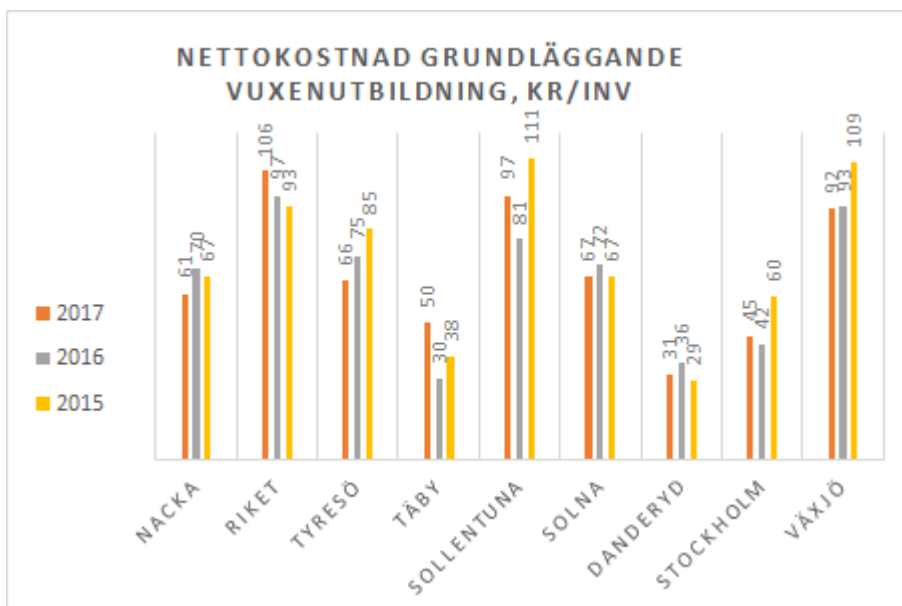
4 Jämförelser med andra kommuner

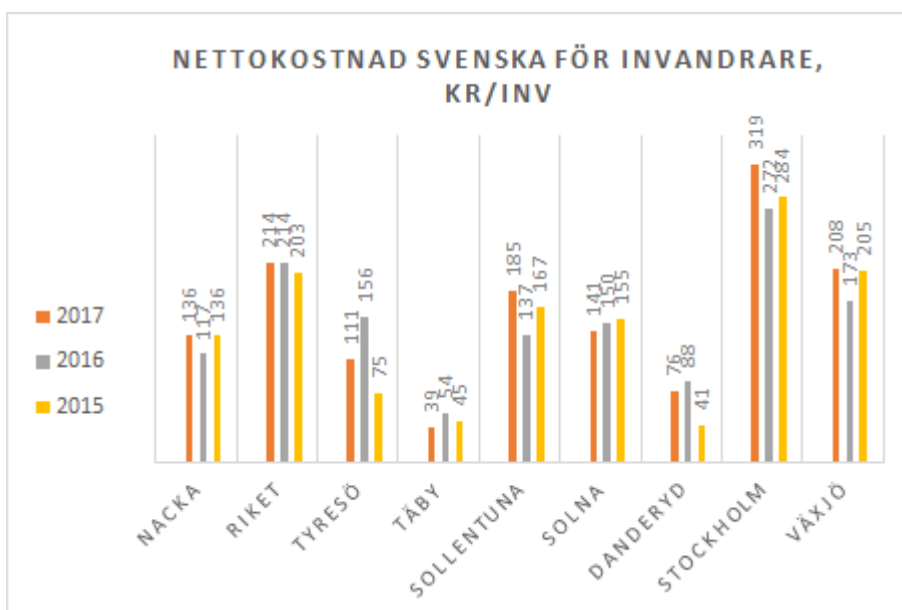
Skillnaderna mellan Stockholmskommunerna kan förklaras med olika stort flyktingmottagande, variationer i lokala näringslivet samt olika redovisning av kostnader. Nacka har stort mottagande, få stora arbetsgivare och svår bostadsmarknad, även i relation till Stockholmskommunerna.

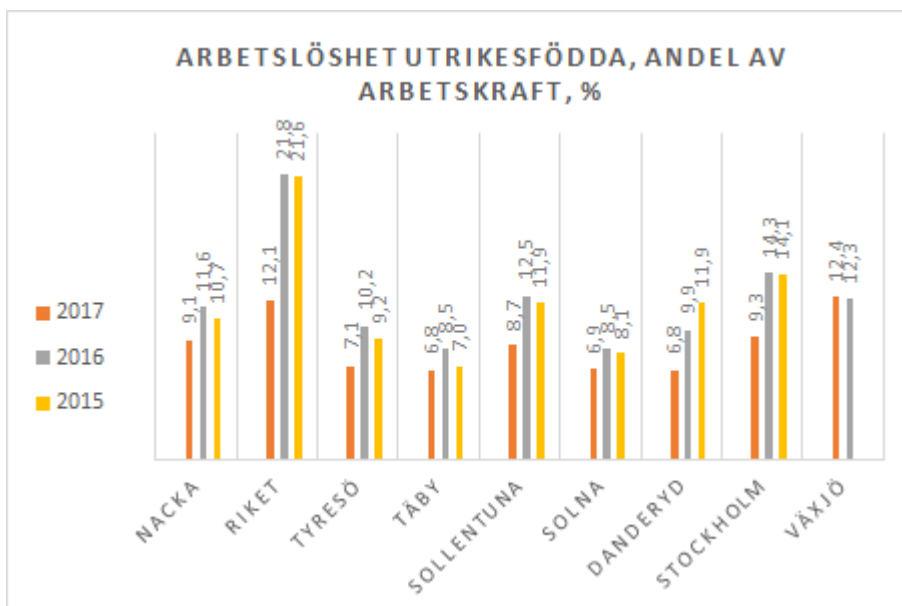
Nackabor är välkomna att delta i gymnasial vuxenutbildning trots tidigare fullföljda gymnasiestudier. Genom att stödja det livslånga lärandet minskar kommunen behovet av ekonomiskt bistånd och bidrar dynamiskt till näringslivets kompetensförsörjningsbehov. Kostnaderna är större än i jämförelsekommuner med restriktioner kring gymnasiala komvuxstudier.

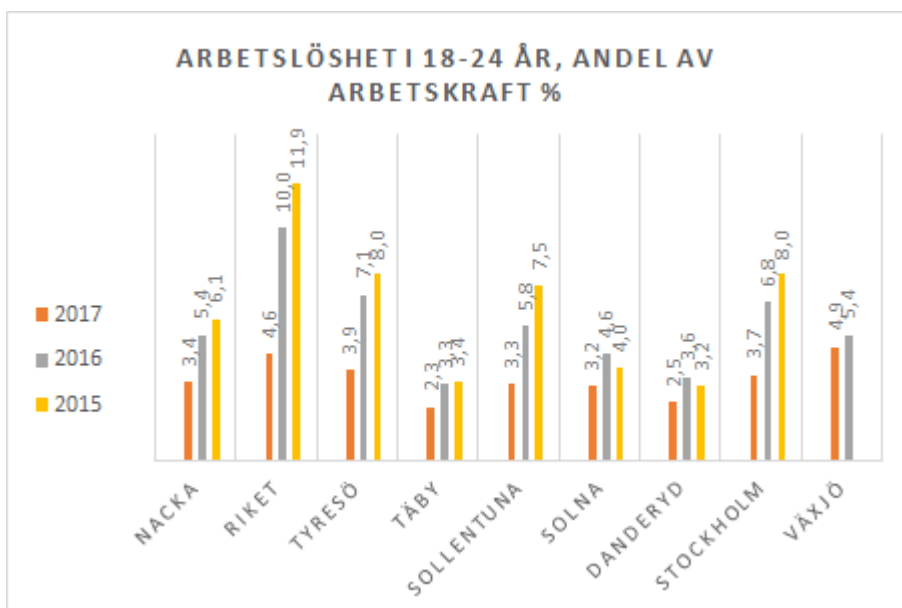
Variationen i kostnader för grundläggande vuxenutbildning beror dels på skillnader i flyktingmottagande och dels på möjligheter att bedriva effektiv undervisning vid små volymer.

Nacka har jämförbara kostnader med Stockholmskommunerna, variationerna beror på skillnader i flyktingmottagande.

Arbetslösheten hos utrikesfödda beror bland annat på tillgången till arbetsplatser lokalt samt resultatskillnader mellan Arbetsförmedlingens lokala kontor. Personer med ekonomiskt bistånd och personer med svaga svenskakunskaper ingår i arbets- och företagsnämndens målgrupper och tar del av kommunens arbetsmarknadsinsatser som håller hög effektivitet. Arbetslösa utrikesfödda som inte har svaga kunskaper i svenska är dock hänvisade till arbetsförmedlingens insatser.

Resultaten i Nacka står sig väl i relation till övriga kommuner.

5 Resursfördelning

5.1 Ramärendet

Kommunstyrelsen föreslår att nämndens budgetram utökas med 51 miljoner kronor för år 2019 i ramärendet. Ramjusteringen föreslås bestå av följande:

- Ökad ram inom kundvalen för arbetsmarknadsinsatser, inklusive kundval för vuxenutbildning, om totalt 2,2 miljoner kronor. Ökningen förklaras av tillkommande antal nyanlända Nackabor, ökning av andelen kvotflyktingar bland de nyanlända de senaste och kommande åren samt ökning av antal individer med behov av försörjningsstöd och därtill kopplad arbetsmarknadsinsats efter etableringsperioden.
- Ökad ram för mottagande av flyktingar med 32 miljoner kronor på grund av att statsbidrag från staten för nyanlända Nackabor förväntas minska under 2019.
- Ökad ram inom bostadsförsörjning för nyanlända om sex miljoner kronor, vilken förklaras av höjd schablonhyra per kvadratmeter som arbets- och företagsnämnden hyr av kommunstyrelsen.
- Ökad ram för verksamheten ensamkommande barn och unga föreslås med 2,5 miljoner kronor, vilket förklaras av att intäkterna i form av statsbidrag inte täcker de faktiska kostnaderna.
- Ökad ram med 8,4 miljoner kronor för ökade volymer för verksamheten ekonomiskt bistånd, som uppstår till följd av den allmänna befolkningsökningen, tillkommande antal nyanlända Nackabor, ökning av andelen kvotflyktingar bland de nyanlända de senaste och kommande åren samt ökning av antal individer med behov av försörjningsstöd efter etableringsperioden.

5.2 Nämndyttrande

Arbets- och företagsnämnden föreslår kommunfullmäktige följande förändringar, i relation till ramärendet:

Minskad ram för grundläggande vuxenutbildning med 1,6 miljoner kronor

Den prognostiserade volymen för grundläggande vuxenutbildning har justerats sedan ramärendet. För att anpassa ramen till den uppdaterade prognosen föreslås en minskning av föreslagen ram med 1,6 miljoner kronor.

Utökad ram för bostadsförsörjning till nyanlända med 14 miljoner kronor

I ramärendet tilldelades nämnden cirka sex miljoner kronor för bostadsförsörjning till nyanlända som kompensation för högre kostnader i relation till interndebitering av schablonhyra. Ramen innehåller inte kostnader för tomhyror, återställandekostnader och kundförluster då dessa inte debiterades arbets- och företagsnämnden vid tiden för ramärendets framtagande.

Kommunstyrelsen har föreslagit förändrad interndebitering för bostäder för sociala ändamål (KFKS 2018/68). Enligt förslaget ska arbets- och företagsnämnden framgent stå för samtliga kostnader som uppstår kring de bostäder för sociala ändamål som används för bostadsförsörjning till nyanlända, och för detta föreslås nämnden tilldelas en ram. Arbets- och företagsnämnden anser att följande bör beaktas vid dimensioneringen av den ramen:

- Kommunstyrelsens ramförslag bygger på en prognos för de bostadsrelaterade kostnader som uppstår under 2018. Arbets- och företagsnämnden har prognostiserat en volymminskning för 2019. Osäkerheten i prognosen är dock stor på grund av att underlaget för behovsbedömning för tillfälligt boende är för litet för att dra tydliga slutsatser. Under

- hösten kommer träffsäkerheten i prognosen att öka.
- Kommunstyrelsen föreslår att arbets- och företagsnämnden inte tilldelas en ram för tomhyror, återställandekostnader och kundförluster, i syfte att skapa incitament för nämnden att utnyttja beståndet effektivt. Arbets- och företagsnämnden samarbetar tätt med enheten för fastighetsförvaltning för att matcha beståndet mot behovet i realtid. Det är dock en mycket stor utmaning att klara bosättningen av nyanlända utan kortare eller längre perioder med tomma bostäder, inte minst för att det är långa ställtider vid både anförskaffning och aveckling av objekt i beståndet. Man bör också ta i beaktande att det endast är två månaders framförhållning vid anvisning av hushåll från Migrationsverket.
 - Förslitningen på bostadsbeståndet vid bosättning av nyanlända är hög. Det kan endast till liten del förklaras av kulturella skillnader och beror främst på trångboddhet och hög frekvens på in- och utflyttar, som är naturliga konsekvenser av den optimerade matchningen med liten bostadsyta per person och bästa nyttjande av tillgängligt bestånd.
 - Inflyttningsklara bostäder som står tomma kan anmälas till Migrationsverket som ersätter själva tomhyreskostnaden mellan färdigställande och inflyttning, men inte övriga kostnader som debiteras arbets- och företagsnämnden enligt förslaget. Vid anmälan förbehåller sig dock Migrationsverket rätten att omedelbart anvisa hushåll till kommunen och räkna av dessa från anvisningstalet. För tiden innan färdigställande finns ingen möjlighet för arbets- och företagsnämnden att återsöka kostnader för tomhyran.
 - Under 2018 är prognosen att kostnaderna för tomhyror, återställande och kundförluster uppgår till cirka fyra miljoner kronor. Med tanke på nuvarande bedömning att behovet kommer att minska under 2019 är sannolikheten stor att kostnaden för tomhyror som inte kan återsökas ökar till dess att beståndet är anpassat efter det minskade behovet.

Förslaget från kommunstyrelsen är att arbets- och företagsnämnden tilldelas en ram på 17,8 miljoner kronor för bostadsförsörjning till nyanlända. Arbets- och företagsnämnden föreslår att denna ram minskas med cirka 15 procent på grund av det minskade behovet men kompletteras med en ram för tomhyror, återställande och kundförluster. Sammantaget innebär detta att ramen för bostadsförsörjning till nyanlända föreslås justeras från cirka sex miljoner kronor till 20 miljoner kronor, varav fem miljoner kronor är hänförligt till tomhyror, återställandekostnader och kundförluster.

Ram för digitaliseringsprojekt om tre miljoner kronor

Följande digitaliseringsprojekt är nödvändiga inom arbets- och företagsnämndens områden under 2019:

- Byte av ärendehanteringssystem från Procapita till Combine för ekonomiskt bistånd
- Omprogrammering av roboten för ekonomiskt bistånd från Procapita till Combine
- E-arkiv
- Byte av systemstöd för vuxenutbildningen när avtalet med Nacka24 går ut
- GDPR-anpassning genom införande av automatiska gallringsrutiner i samtliga systemstöd där så krävs
- samordning och digitalisering av bokning och bidrag vid föreningsstöd (projekt i samarbete med socialnämnden, kulturnämnden och fritidsnämnden)

Endast de två sistnämnda av dessa projekt leder till någon möjlig effektivisering i verksamheten.

Följande digitaliseringsprojekt är önskvärda inom arbets- och företagsnämndens områden under 2019:

- robotisering av flera processer inom vuxenutbildning och arbetsmarknad
- ökad digitalisering av kvalitetsuppföljning inom vuxenutbildning och arbetsmarknad

- kvalitetsledningssystem i Stratsys
- Byte av ärendehanteringssystem från Nacka EKB till Procapita för ensamkommande barn och unga

För genomförande av de nödvändiga digitaliseringsprojekten föreslås en ettårig ramändring med tre miljoner kronor. Projekten kräver externt stöd i form av konsulter, internt stöd från digitaliseringsenheten, verksamhetsnära resurser under projektens gång samt uppbyggnad av systemförvaltningsorganisation och efterföljande förvaltningsarbete. Utan budgetram för denna utveckling är verksamhetens möjlighet att genomföra projekten på ett bra sätt begränsad, inte minst i relation till behovet av verksamhetsnära resurser och systemförvaltning.

Ändrat ansvar och flyttad ram för dödsbohandläggning om 0,6 miljoner kronor

Handläggningen av dödsboärenden inom socialnämnden har en nära koppling till handläggning av ekonomiskt bistånd för begravningskostnader inom arbets- och företagsnämnden. Det föreslås att ansvaret för dödsbohandläggning överförs i sin helhet till arbets- och företagsnämnden, vilket leder till en mer sammanhållen och effektiv handlägningsprocess och kundresa. Vidare föreslås att arbets- och företagsnämndens budgetram ökas med 630 000 kronor samt att socialnämndens budgetram minskas med motsvarande belopp för att finansiera överföringen av ansvar för handläggning av dödsboärenden.

Utökad ram för socialnämnden i relation till ensamkommande unga med social problematik

Flera individer som tillhör målgruppen ensamkommande barn och unga inom arbets- och företagsnämnden har i olika omfattning en social problematik. Kostnaderna för detta ersätts inte fullt ut av staten via Migrationsverket, vilket är en av anledningarna till det uppkomna underskottet inom arbets- och företagsnämnden under 2018. Ingen statlig ersättning ges till exempel för stöd till unga vuxna över 18 år med social problematik som inte faller under LVU eller har så kallade "LVU-liknande skäl". Bedömningen är att antalet individer som berörs av detta är cirka tio ungdomar under 2019 och nettokostnaderna för kommunen beräknas motsvara cirka sju miljoner kronor. Ett arbete pågår med att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan arbets- och företagsnämnden och socialnämnden angående de ensamkommande barn och ungdomar i Nacka som har en social problematik. Socialnämnden föreslås såsom ansvarig nämnd för sociala insatser till barn och ungdomar även ansvara för ovan beskrivna målgrupp. För att kunna finansiera det sociala stödet föreslås kommunfullmäktige medge utökad budget med sju miljoner kronor till socialnämnden.

Övrigt

Kommentar om ramen för myndighet och huvudmannaskap

Ramen som tilldelades arbets- och företagsnämnden för myndighet och huvudmannaskap under 2018 motsvarade en 15-procentig minskning i förhållande till utfallet 2017. Vid årsskiftet 2018/2019 beräknas nämnden ha anpassat kostnadsmassan till den nya ramen genom en 20-procentig neddragning av antalet årsarbetskrafter. Ytterligare effektiviseringskrav kommer att påverka möjligheterna att utföra icke-lagstadgad verksamhet såsom arbetsmarknadsinsatser och etableringsstöd, som bland annat bedrivs för att minimera behovet av ekonomiskt bistånd.

Ändrad volym och genomsnittlig hushållskostnad för ekonomiskt bistånd

Sedan ramärendet har prognosen för ekonomiskt bistånd uppdaterats, både vad gäller antalet tillkommande hushåll under 2019 och vad gäller genomsnittlig kostnad per hushåll. Prognosändringarna är sådana att de båda faktorerna tar ut varandra - volymerna beräknas öka mer än i ramärendet, men genomsnittskostnaden per hushåll beräknas vara lägre. För 2018 är det prognostiserade utfallet för ekonomiskt bistånd cirka minus 79 miljoner kronor. Föreslagen ram för 2019, 80,4 miljoner kronor, bedöms motsvara det prognostiserade behovet. Bedömningen bygger

dock på att den allt ökande andelen kvotflyktingar bland de nyanlända inom och efter etableringen inte får stora konsekvenser på det genomsnittliga biståndsbehovet per familj.

Stor risk i relation till oklar regeringsbildning

Vid slutet av september 2018 är det fortfarande oklart hur den kommande regeringen kommer att vara konstituerad. Vid ett eventuellt regeringsskifte är det sannolikt att flera faktorer som påverkar arbets- och företagsnämndens ekonomi förändras, till exempel i relation till bidragsnivåer och statsanslag. Även vid oförändrad regeringssammansättning är det i dagsläget oklart om, och i så fall hur, det kommer att påverka nämndens ekonomiska förutsättningar.

Nämnderna resursfördelning, nettoredovisning (tkr)

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos 2018 T2	Förändring			Budget 2019	Skillnad 2018 och budget ram 2019	
				Ramärende	Nämndyttrande			tkr	%
					Volym	Satsning			
Grundläggande vuxenutbildning, check	-5 209	-6 229	-5 229	-3 506	1600		-8135	-1906	30,6
Gymnasial vuxenutbildning, check	-34 036	-40 506	-35 506	805	0		-39701	805	-2,0%
Svenska för invandrare, check	-12 298	-12 997	-12 997	216	0		-12781	216	-1,7%
Arbetsmarknadsinsatser, check	-22 829	-28043	-24 043	-1 963	0		-30006	-1 963	7%
Arbetsmarknad, övrigt	-27 706	-31 792	-30 792	0	0		-31792	0	0%
Samhällsorientering, kundval	-2 762	-3 215	-2 215	2 219	0		-996	2 219	-69%
Ekonomiskt bistånd	-76 483	-71 889	-78 889	-8 415	0		-80304	-8 415	11,7%
Ensamkommande barn	-27 833	0	-23 000	-2 515	0		-2515	-2 515	100%
Nyanlända flyktingar	36 515	51 584	37 584	-32273	0		19311	-32273	-74,2%
Nyanlända flyktingar, bostadsförsörjning	-6 172	0	-3 000	-5 993	-14 000		-19 993	-24 993	100%
M&H	-44 767	-38 150	-46 150	424	0		-37726	424	-1,1%
Nämnd	-799	-758	-758	-76	0		-834	-76	10%
Digitalisering	0	0	0	0		-3000	-3000		-
Dödsbohandläggning	0	0	0	0		-630	-630		-
Summa	-224 379	-181 995	-224 995	-51077	-13 030	-3000	-249102	-67 107	37 %

Nämnderna resursfördelning, volymredovisning

(Antal) Verksamhet	Volymenhet	Ramärende	Nämndyttrande (Förändring)	Centraljustering	Budget 2019	Kommentar
Grundläggande vuxenutbildning	Verksamhetspoäng	202117	-31957		170160	

(Antal) Verksamhet	Volymenhet	Ram- ärende	Nämnd- yttrande (Föränd r)	Central- justerin g	Budget 2019	Kommentar
Gymnasial vuxenutbildning	Verksam hetspoän g	941071	0		941071	
Svenska för invandrare	Kurser	1133	0		1133	
Arbetsmarknadsinsatser	Månadsch eckar	6129	0		6129	
Samhällsorienteringkundval	Kurser	560			560	
Ensamkommande barn	Boended ygn	63 936	0		63936	
Nyanlända, stadsbidrag	personer	494	0		494	
Nyanlända flyktingar, bostadsförsörjning	Kvadratm eter	10 896	0		10896	
Ekonomiskt bistånd	Hushåll	1 245	0		1245	

6 Checkar och avgifter

Kommunal vuxenutbildning och svenska för invandrare

Checkbeloppen är oförändrade jämfört med 2018 års nivåer.

Verksamhet	Kronor per verksamhetspoäng
Grundläggande vuxenutbildning	
Kurser inom grundläggande vuxenutbildning	51,4
Orienteringskurser	45
Gymnasial vuxenutbildning	
Allmänna gymnasiala kurser	47,2
Kurser inom Barn- och fritidsprogrammet	48,1
Kurser inom Handelsprogrammet	48,1
Kurser inom vård- och omsorgsprogrammet	48,1
Kurser inom administrationsprogrammet	48,1
Kurser inom hotell- och turismprogrammet	48,1
Matematik, fysik, kemi och biologi	59,6
Kurser inom restaurang och livsmedelsprogrammet	64,2
Naturkunskap	53,6
Övriga yrkesinriktade kurser	72,7
Kurser på distans	38,3
Verksamhet	Kronor per slutförd kurs
Svenskundervisning för invandrare, SFI	
Kurs A	21 030
Kurs A distans	14 520
Kurs B	16 600
Kurs B distans	11 460
Kurs C och D	13 020
Kurs C och D distans	8 990
Verksamhet	Kronor per slutförd praktik
Arbetspraktik i samband med SFI	3 065

Arbetsmarknadsinsatser

Checkbeloppen är oförändrade jämfört med 2018 års nivåer förutom för jobbpeng språk- och arbetsintroduktion, där kostnaden för svenska för invandrare har lyfts ut.

Check	Kronor per månad
Jobbpeng grund	3 686
Jobbpeng förstärkt	4 858
Jobbpeng språk- och arbetsintroduktion	6 080
Check	Kronor engångsersättning
Jobbpeng specialutbildning 1	5 000
Jobbpeng specialutbildning 2	10 000
Jobbpeng specialutbildning 3	15 000
Jobbpeng bonus	18 000

Samhällsorientering

Checkbeloppen är oförändrade jämfört med 2018 års nivåer.

Checkgrupp (Språk)	Belopp
Arabiska, Spanska, Engelska, Turkiska, Svenska	4 372
Somali, Persiska, Tigrinja, Ryska, Thai, Serbiska	4 864
Amharinja, Mandarin	5 246
Övriga och inklusive tolk	6 472

7 Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2035

Grundprincipen är att behovet av ekonomiskt bistånd, vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser korrelerar med antalet medborgare. I samband med stor flyktinginvandring sätts principen ur spel och efterfrågan ökar kraftigt. Antalet nyanlända minskar nu, vilket medför att efterfrågan så småningom kan bromsa upp eller avta innan den åter följer medborgartillväxten. Om och när det inträffar beror bland annat på konjunkturläget och tillväxttakten. Vid lågkonjunktur ökar andelen medborgare med behov av ekonomiskt bistånd och/eller vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser.

Det ökande kompetensförsörjningsbehovet i samband med kommande stora pensionsavgångar kan också påverka efterfrågan. Automatisering och AI kan bromsa ökningen, men livslångt lärande genom vuxenutbildning är en viktig nyckel till kontinuerligt hög ekonomisk tillväxt i Nacka.

Systematiskt kvalitetsarbete, digitalisering samt snabb verksamhetsutveckling i nära samspel med kunder, näringsliv och anordnare säkerställer god beredskap för framtida efterfrågevariation.

Det känsliga säkerhetspolitiska läget och de allt tydligare klimatförändringarna medför allt tätare flyktingvåg. Det är sannolikt att nästa flyktingvåg till Europa inträffar inom en 5-10-årsperiod. Trots att flyktingmottagandet är och har varit en stor utmaning har kommunen goda resultat vad gäller att bosätta och stötta nyanlända ut i egen försörjning. Dokumentation av lärdomar och kompetensöverföring över tid ökar beredskapen för kommande utmaningar.

8 Övriga uppdrag

Förslag på hur kostnaderna för flyktingmottagandet kan minskas och hur en sådan minskning påverkar den enskilde

Kostnaderna för flyktingmottagandet kan delas in i direkta och indirekta kostnader. De direkta kostnaderna uppstår vid mottagandet i kommunen. De består till exempel av myndighetsutövning såsom bosättning i lämplig bostad, vissa former av vuxenutbildning samt ekonomiskt bistånd för att klara försörjningen inklusive hyran under etableringsperioden. De består för närvarande också av icke-lagstadgad verksamhet såsom arbetsmarknadsinsatser samt etablerings- och bosökarstöd i syfte att nå egen försörjning och etablering i egen bostad så snabbt som möjligt.

De indirekta kostnaderna uppstår innan anvisning, parallellt med mottagandet eller efter den tvååriga etableringsperioden. De består bland annat av förvaltning av beståndet av bostäder för sociala ändamål, stöd till ensamkommande barn/unga eller nyanlända med social problematik samt ekonomiskt bistånd till utrikesfödda nackabor efter etableringsperioden.

De direkta och indirekta kostnaderna har ett inbördes samband. Väldigt enkelt förklarar kan ineffektiv och/eller suboptimerad verksamhet kopplad till de direkta kostnaderna leda till höga indirekta kostnader. För minsta möjliga totala kostnad över tid bör stor vikt därför läggas vid att optimera de insatser som möter de nyanlända i direkt anslutning till mottagandet och under etableringsperioden.

Minskade kostnader i myndighetsutövningen

Den lagstadgade verksamheten är inte frivillig, men det finns alternativa lösningar som är mer eller mindre kostnadsdrivande. Kontinuerlig anpassning av rörliga och vissa fasta kostnader till ändrad efterfrågan, kvalitetsledning och -uppföljning samt verksamhets-, system- och processutveckling är högprioriterade och löpande åtgärder för kostnadskontroll i myndighetsutövningen.

Bosättning

Nyanlända som anvisas till Nacka får hyra en så kallad genomgångsbostad i två år till bruksvärdeshyra. Direkta kostnader uppstår för kommunen om bruksvärdeshyran understiger de totala kostnaderna för hyra/avgift (eller motsvarande investering vid om- eller nybyggnation), administration och drift. Om bruksvärdeshyran överstiger hushållets betalningsförmåga uppstår också direkta kostnader då det medför att hushållet behöver stöd i form av ekonomiskt bistånd.

De direkta kostnaderna minimeras genom att i möjligaste mån optimera bostadsbeståndet efter de anvisade hushållens storlek och betalningsförmåga. Detta är en stor utmaning, inte minst för att hushållens sammansättning aviseras så sent som två månader innan inflyttning. Vid underkapacitet i beståndet är det risk att de nyanlända behöver placeras temporärt i hotell- eller vandrarhemslösningar, vilket medför kostnader som överstiger de tomhyror som uppstår vid en mindre överkapacitet i beståndet.

Hyreskostnader som motsvarar eller understiger hushållens betalningsförmåga uppnås bland annat genom att hålla låg bostadsyta per person i genomgångsbostäderna. Att kunna betala hyran på egen hand är positivt ur ett individperspektiv. Enklare och mindre genomgångsbostäder ger också bättre incitament att söka egen bostad i god tid innan kontraktavslut. Vid en diffus undre gräns blir dock effekterna av trångboddhet på hälsa och förmåga att följa etableringsprogrammet stora, vilket påverkar tiden till dess att egen försörjning och bostad uppnås. Trångboddhet ökar också förslitningen på bostäderna, vilket medför högre kostnader för återställande mellan hyresgäster.

Återställandekostnader samt kostnader för införskaffning och avyttring av objekt i bostadsbeståndet är exempel på indirekta kostnader. Rätt dimensionering av bostadsbeståndet, avyttring av objekt som är för dyra eller som riskerar att leda till extra höga återställandekostnader samt minimering av

antalet omflyttar inom beståndet är aktiviteter som pågår.

Ytterligare kostnadsminskning i relation till bostadsförsörjningen kan erhållas genom att frångå ambitionen att sprida bostäderna för nyanlända i samtliga kommundelar och istället låta livscykelkostnad vara styrande faktor vid införskaffande och planering av nya objekt. Vidare kan beståndet successivt utvecklas mot enklare och/eller mer kostnadseffektiva bostadsvarianter samt lösningar av mer temporär karaktär. Exempelvis kan tillfälliga placeringar göras i skolsalar eller idrottshallar i den mån utrymme kan frigöras. Spridningen i olika kommundelar anses öka möjligheten för de nyanlända att integreras i kommunen, och enklare eller kortare temporära bostadslösningar har visat sig påverka de nyanländas möjlighet och förmåga att följa etableringsprogrammet på ett effektivt sätt i många av de kommuner där det används.

Sammanfattningsvis kan följande åtgärder genomföras för att minska kostnaderna som uppkommer i direkt eller indirekt anslutning till bostadsförsörjningen för nyanlända:

- matchning av hushåll till så liten yta som möjligt med hänsyn tagen till risken att orsaka hög återställandekostnad vid för stor trångboddhet kan minska de direkta bostadsförsörjningskostnaderna med upp till cirka två miljoner kronor för 2019
- anmälan av samtliga tomma och iordningsställda bostäder till Migrationsverket för möjlighet att återsöka kostnaden för avgiften/hyran fram till tiden för matchning med ett nyanlänt hushåll kan ge ersättning upp till motsvarande cirka en miljon kronor för 2019
- avyttring av objekt som är för dyra/medför stor risk för stora återställandekostnader
- införskaffande av objekt som ger bättre totalekonomi utifrån livscykelkostnad
- bibehållande av viss överkapacitet i beståndet minskar risken för korta tillfälliga placeringar och många omflyttar, inklusive placeringar på hotell eller vandrarhem som kostar cirka fem gånger mer än motsvarande avgift/tomhyra

Samhällsorientering, sfi och vuxenutbildning

Kommunen ansvarar för de nyanländas samhällsorientering och sfi-utbildning samt vuxenutbildning som faller inom etableringsprogrammets utbildningsplikt. Att snabbt lära sig svenska och få de "verktyg" som behövs för att ta sig ut på arbetsmarknaden är avgörande för individens möjlighet och tid till självförsörjning. Ju mer ändamålsenlig och effektiv utbildning desto lägre kostnader för ekonomiskt bistånd efter etableringsperioden.

För att höja kvaliteten och effektiviteten samt i möjligaste mån minska kostnaderna för denna lagstadgade verksamhet pågår bland annat följande åtgärder:

- prioritering av insatser där språkutbildning kombineras med arbetsplatsförlagd utbildning eller praktik
- intensifierad kvalitetsuppföljning och kvalitetsledning inom kundvalen för vuxenutbildning och sfi
- översyn av ersättningssystemet till kommunens sfi-anordnare
- avveckling av kundval för samhällsorienteringen
- automatisering av tillämpliga delar av administrationen

Ekonomiskt bistånd

Nyanländas behov av ekonomiskt bistånd under etableringsperioden beror främst på boendekostnaderna i relation till hushållets intäkter, vilket har kommenterats ovan. I Nacka beviljas bistånd för skälig levnadsstandard och enligt riksnorm beräknat till den lägre nivån. Utöver detta beviljas ersättning för SL-kort till de vuxna i hushållet som deltar i arbetsmarknadsinsats eller arbetar/studerar samt för akut och nödvändig tandvård. Om bistånd för SL-kort och tandvård dras in försämras individens möjlighet att transportera sig till och från arbete eller andra etableringsfrämjande insatser samt kort- och eventuellt även långsiktiga hälsa.

Utrikesfödda som inte har nått egen försörjning eller bostad inom etableringsperioden har ibland fortsatt behov av ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd och/eller tillfälligt boende (vissa barnfamiljer). Biståndet villkoras mot deltagande i arbetsmarknadsinsats eller vuxenutbildning för att biståndstagaren aktivt ska närma sig arbetsmarknaden och komma in på bostadsmarknaden. Egen försörjning är ofta en förutsättning för att få kontrakt i egen bostad.

I samband med anhöriginvandring av barnfamiljer, i synnerhet då den anhöriga är ett ensamkommande barn, uppstår ofta akut behov av försörjningsstöd och bostad. De anhöriga beviljas då ekonomiskt bistånd i form av pengar samt tillfälligt boende. Eftersom de inte anvisas till kommunen finns ingen prognos om omfattning och tidpunkt, vilket försvårar behovsbedömning och genomförandeplanering i relation till bostadsbeståndet och driver kostnader.

Sammanfattningsvis kan följande åtgärder genomföras för att minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd som uppkommer i direkt eller indirekt anslutning till mottagandet av flyktingar:

- matchning av hushåll till så liten yta som möjligt med hänsyn tagen till risken att orsaka längre tid till egen försörjning vid för stor trångboddhet kan minska de direkta kostnaderna för ekonomiskt bistånd med upp till cirka fyra miljoner kronor under 2019
- avslag för ansökan om bistånd för SL-kort minskar kostnaderna med cirka tre miljoner kronor
- avslag för ansökan om bistånd för tandvårdskostnader minskar kostnaderna med cirka fyra miljoner kronor
- automatisering av delar av handläggningen frigör resurser för kundnära utredning och uppföljning av biståndsbehov samt ökad karriärvägledning, vilket beräknas minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd med cirka en miljon kronor
- påverkan på staten att inkludera anhöriginvandringen i anvisningstalen kan minska kostnader som motsvarar cirka 0,5 miljoner kronor under 2018 och sannolikt mer under 2019
- användning av objekt i kommunens bostadsbestånd för ekonomiskt bistånd i form av tillfälligt boende motverkar uppkomst av kostnader för hotell eller vandrarhem motsvarande upp till 20 000 kronor per månad och placering.
- hög kvalitet och effektivitet i vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser som medför att nyanlända hushåll klarar försörjning och bostad på egen hand efter etableringsperioden motverkar uppkomst av ekonomiskt bistånd med cirka 60 000 kronor per år och hushåll

Ensamkommande barn och unga

Förutsägbara kostnader som uppstår vid mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar kan och bör minimeras genom att ha en effektiv myndighetsorganisation samt tillhandahålla ändamålsenliga boendelösningar med en dygnskostnad som understiger schablonersättningen från staten. Detta pågående arbete får varken negativa eller positiva konsekvenser för barnen/de unga.

Icke-förutsägbara kostnader, som till exempel social problematik som inte faller inom de definitioner som möjliggör statlig ersättning av faktisk kostnad, är ett växande problem. Psykisk ohälsa bland barn och unga ökar, ensamkommande barn och unga är inget undantag. Vid bristande stöd från kommunen och andra myndigheter riskerar problemen att öka och/eller följa med upp i vuxen ålder, med potentiellt utanförskap och därtill relaterade kostnader för stat och kommun som följd. Långsiktig kostnadskontroll erhålls genom adekvat stöd under barnens/de ungas uppväxt och etablering i samhället.

Följande åtgärder pågår för att minimera kostnaderna som uppstår direkt eller indirekt i relation till kommunens ansvar för ensamkommande barn och unga:

- utfasning av gamla avtal till förmån för nya som möjliggör dygnskostnad under schablonersättningen, klart 1 mars 2019

- planering av optimal flyttkedja, det vill säga omplacering av barnen/de unga till boenden med totalkostnad som vid varje enskilt tillfälle understiger den åldersrelaterade schablonersättningen, vilket tillsammans med ovan åtgärd motsvarar cirka 10 miljoner kronor lägre kostnader för 2019 jämfört med 2018
- återsökning av medel för samtliga extraordinära placeringar samt överklagande av avslag från Migrationsverket
- gemensamt arbete med socialnämnden inklusive ansvarsfördelning, budgetering och tidpunkt för eventuella insatser relaterade till social problematik hos målgruppen

Minskade kostnader för icke-lagstadgad verksamhet

I syfte att minska de direkta kostnaderna för flyktingmottagandet kan de insatser som inte är lagstadgade minskas eller tas bort helt. Insatsernas effektivitet är svårbedömd eftersom det inte finns någon bra referensgrupp att jämföra med.

Etableringsstöd och bosökarstöd

Det etableringsstöd och bosökarstöd som idag utförs i syfte att stötta de nyanlända till snabb etablering i samhället och att hitta en egen bostad är inte en del av myndighetsutövningen. Många kommuner bedriver liknande verksamhet, ibland i nära samarbete med civilsamhällesorganisationer. I Nackas etableringsstöd ingår till exempel välkomstmöte med information om kommunen, information om hur man sköter sin bostad, stöd att söka förskola och skola åt eventuella barn, kontakt med civilsamhälle för hjälp med möbler och husgeråd samt orientering i närmiljön inklusive myndighetsadresser. I bosökarstödet ingår stöd att ställa sig i diverse bostadsköer och bevaka andrahandsmarknaden. Stödet ersätter inte det individuella ansvaret att snabbt orientera sig i närmiljön, komma igång med etableringsprogrammet och aktivt söka egen bostad, och kan därför avslutas utan större konsekvenser för individen annat än en sämre upplevelse av mottagandet och introduktionen i kommunen. Däremot har stödet visat sig ha en positiv effekt på hastigheten med vilken de nyanlända kommer igång med insatser och på utfallet vid bosökning. Nackas nyanlända hinner i större utsträckning än i många andra kommuner ut i egen försörjning inom etableringsprogrammets två år, och hela 60 procent hittar för närvarande egen bostad vilket är högre än väntat. Majoriteten av de som hittar egen bostad flyttar från Nacka, vilket är en del av förklaringen till att endast drygt 20 procent av de nyanlända uppbär ekonomiskt bistånd från kommunen efter de två etableringsåren. Detta bromsar uppkomsten av indirekta kostnader i form av ekonomiskt bistånd, vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser till utrikesfödda nackabor utan egen försörjning.

I syfte att minska de direkta kostnaderna för flyktingmottagandet kan etableringsstödet och bosökarstödet avvecklas helt eller delvis, vilket sparar upp till fyra (3+1) miljoner kronor för 2019. Denna summa bör vägas mot den kostnad för ekonomiskt bistånd och/eller tillfälligt boende som riskerar att uppstå om andelen hushåll som saknar egen försörjning och/eller bostad efter etableringsperioden ökar på grund av att insatserna avbryts. Fyra miljoner kronor motsvarar cirka 65 hushåll med ekonomiskt bistånd i ett år, att jämföra med de cirka 100 hushåll som anvisades till Nacka under 2017 och som går ur etableringsperioden under 2019.

Delar av etableringsstödet och bosökarstödet utförs i dag i samarbete med civilsamhällesorganisationer. Intresse från deras sida att ta på sig fler uppgifter i samband med mottagandet av flyktingar bör utredas.

Arbetsmarknadsinsatser

Att låta Arbetsförmedlingen stå för alla arbetsmarknadsinsatser riktade mot nyanlända är ett annat sätt att minska de direkta kostnaderna för flyktingmottagandet. För individen skulle det innebära ett snävare utbud av möjliga insatser, samt en längre tid till insatsens start. För kommunen skulle det

sannolikt leda till högre kostnader för ekonomiskt bistånd till utrikesfödda efter etableringsperioden, då färre personer kommer att hinna ut i egen försörjning inom de två åren. Kommunens insatser har visat sig effektiva, i synnerhet de insatser som kombinerar språkutbildning (för vilken kommunen ansvarar enligt lag (sfi)) och någon form av arbetsplatsförlagd praktik. För närvarande lämnar cirka 30 procent av de nyanlända etableringsperioden med arbete eller studier.

Arbetsmarknadsinsatser till nyanlända inom etableringen kostar cirka åtta miljoner kronor under 2018. Detta motsvarar cirka 130 hushåll med ekonomiskt bistånd i ett år, att jämföra med de cirka 100 hushåll som anvisades till Nacka under 2017 och som går ur etableringsperioden under 2019.

Möjlig finansiering och utökad verksamhet med bättre effekt

Projektfinansiering

Statliga myndigheter, ESF och Länsstyrelsen riktar diverse utlysningar av medel mot olika insatser och projekt som syftar till att underlätta mottagandet av flyktingar och/eller främja etableringen på arbetsmarknaden. Bland annat har kommunen så kallade paragraf 37-medel från Länsstyrelsen för delar av etableringsstödet, och tidigare har pengar erhållits från Tillväxtverket för pilotdrift av entreprenörshubben. Genom att söka medel på ett mer strategiskt och systematiskt sätt skulle kommunen med stor sannolikhet kunna erhålla ytterligare extern finansiering för delar av den verksamhet som driver kostnader i direkt eller indirekt anslutning till flyktingmottagandet. Det kräver dock en initial investering i form av administrativa resurser för formulering av ansökningar, dialog med finansiärer, uppföljning och rapportering av projektresultat samt ekonomisk redovisning motsvarande cirka en miljon kronor årligen.

Övertagande av arbetsmarknadsinsatser från Arbetsförmedlingen

Nacka kommun skulle kunna ta hela ansvaret för arbetsmarknadsinsatser till nyanlända under etableringsperioden, istället för att som idag agera kompletterande aktör till Arbetsförmedlingen. Detta förutsätter stöd från statligt håll samt att de statsbidrag som idag går till Arbetsförmedlingen styrs om till kommunen. Kommunens arbetsmarknadsinsatser har bättre resultat än motsvarande verksamhet inom Arbetsförmedlingen.

9 Motioner